

अर्थ

'अर्थ एव प्रधानः' इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति । — कौटिलीय अर्थशास्त्र

संपादक—प्रो. वा. गो. काळे

सहसंपादक—श्री. वा. काळे

वर्ष ११

पुणं, बुधवार तारीख १० आक्टोबर, १९४५

अंक ४१

सुंदर व रसिक स्त्रियांची निवड

आशा

सौंदर्य साधनें

विक्रीसंघटनेचा व्याप
पेशावर ते मद्रास व केंद्रा ते
कलकत्त्यापर्यंत पसरला आहे.

(स्वतःचे डेपो : मुंबई-गोवा-बंगलोर-दिल्ली)

वरील माल तयार करणाऱ्या महाराष्ट्रीय शास्त्रज्ञांचा कारखाना

दि आयडिअल इन्स्टिट्यूट

४५, गिंतेस स्ट्रीट, मुंबई २.

कारखान्याच्या वाढीसाठी ठेवी घेणें आहेत.

प्रगतिपथावरील नवा

मै ला चा — द ग ड

सन १९४४ मधील प्रगति

नव्या कामांत ७० टक्के वाढ

खर्चाचें प्रमाण फक्त १२%

— आपला विमा किंवा एजन्सी आजच घ्या —

दि औंध म्यूच्युअल लाइफ
अश्युरन्स सोसायटी लि., पुणं.

आर. जी. साठे
सुपरिंटेंडेंट

व्ही. जी. जोशी
मॅनेजिंग डायरेक्टर

दी भारत इंडस्ट्रियल बँक लि.,

पुणं शहर

शाखा—पुणं लष्कर, वारामती, लोणावळा, बेलापूर-
रोड, खोपोली, ओझर (जि. नाशिक)

चेअरमन:—श्री. के. व्ही. केळकर, M. A., LL. B.

एकूण खेळतें भांडवल रु. ३२ लाखांचेवर

--: व्याजाचे दर:--

करंट ३ टक्का, सेव्हिंज २ टक्के, सेव्हिंज (स्त्री सातेदार) २.३ टक्के.
कायम ठेवी २.३ ते ४.३ टक्केपर्यंत (मुदत ६ महिने ते ५ वर्षे)

शेअर विक्री चालू आहे.

- गतवर्षी ऑर्डिनरी शेअरवर ४ टक्के करमाफ डिव्हिडंड दिले.
- सेव्हिंज खात्यातील रकमा चेकनें काढता येतात.
- शॉर्ट टर्म डिपॉझिट्स स्वीकारली जातात.
- मुंबई, नगर, नाशिक, बंगलोर, असीकेरी, बेळगांव, धारवाड, हुबळी, कोचीन, कालिकत वगैरे गांवांवर डिमांड ड्राफ्ट्स दिले जातात.

रा. वा. साळवेकर, B. A., LL. B.

नी. ना क्षीरसागर,

मॅनेजिंग डायरेक्टर.

दि प्रेसिडेन्सी इंडस्ट्रियल बँक लिमिटेड.

प्रेसिडेन्सी बँक बिल्डिंग, पुणं.

मुंबई शाखा : इस्माईल बिल्डिंग, फोर्ट, मुंबई.

अधिकृत व विकास

काढलेलें भांडवल	रु. १०,००,०००
खपलेलें भांडवल	„ १०,००,०००
जमा झालेलें भांडवल	„ ४,५५,८७०
एकूण खेळतें भांडवल	„ ४२,००,०००

मद्रास, सोलापूर, नगर व मुंबईवर ड्राफ्ट्स दिले जातात.

शेअर सर्टिफिकेट्स तयार आहेत. तरी शेअरबाबतच्या पावत्या
पाठवून दिल्याबरोबर सर्टिफिकेट्स पाठविण्याची व्यवस्था होईल.

गो. धों. जोगळेकर चि. त्रिविक चितळे
बी. ए. (ऑ.), बी. कॉम., एलएल. बी., मॅ. डायरेक्टर
मॅनेजर

विविध माहिती

पंजाबमधील होजिअरीचे कारखाने

पंजाब सरकारने होजिअरीच्या निर्गतीस बंदी केल्यामुळे तेथील त्या मालाच्या कारखान्यांवर आपर्ती आली आहे. पंजाबमध्ये होजिअरीचा धंदा महत्त्वाचा असून, लुधियाना ह्या एकट्या केंद्रात २२ कारखाने आहेत. त्यांत ७ हजार यंत्रे चालतात आणि ७५,००० लोकांचे त्या धंद्यावर जीवन अवलंबून आहे. सप्टेंबर ते डिसेंबर ह्या मोसमांत सपविण्यासाठी १ कोटी रुपयांचा माल पंजाबमध्ये अढकून पडला आहे.

पोलादाचे उत्पादन दुप्पट झाले

हिंदुस्थानातील पोलादाच्या कारखान्यांची उत्पादनशक्ति युद्ध-काळांत दुप्पट झाली आहे. १९४६ मध्ये पोलादाची कोणासच टंचाई भासणार नाही, अशी अपेक्षा आहे.

कॅनडाचा कागद ग्रेट ब्रिटन घेणार नाही

ब्रिटिश सरकार वृत्तपत्रांच्या छपाईचा कागद कॅनडाकडून मागवीत असे. ही आयात थांबविण्याचा ब्रिटिश सरकारचा विचार आहे. त्यामुळे कॅनडातील हितसंबंधी लोकांस काळजी वाटू लागली आहे.

ब्रह्मदेशाकडे तांदळासाठी आशाळभूत नजर

बंगालमध्ये चालू मोसमांतिल तांदळाचे पीक दरवर्षी इतके किंवा गेल्या वर्षी इतके भरणार नाही, असे अधिकृत रीत्या प्रसिद्ध झाले आहे. लौकरच ब्रह्मदेशातून तांदूळ येऊ लागेल, अशी आशा व्यक्त करण्यांत येत आहे.

स्फोटक द्रव्यांतील नैट्रोजनचे खत

युद्धसमाप्तीमुळे आतां निकामी झालेल्या स्फोटक द्रव्यांचा नाश करून टाकण्याऐवजी त्यांचा खताकडे उपयोग करण्यांत यावा, असे फलकत्ता विश्वाविद्यालयातील प्रो. मित्र ह्यांनी सुचविले आहे. स्फोटक द्रव्यांत पुष्कळसा नैट्रोजन असतो व तो खत म्हणून उपयुक्त असतो. स्फोटक द्रव्यांचा खत म्हणून उपयोग करण्यापूर्वी, त्यांची स्फोटक शक्ति नाहीशी केली पाहिजे हे उघड आहे.

५० कोटींच्या धरणांची योजना

बंगाल, बिहार, ओरिसा आणि संयुक्त प्रांत ह्यांस वीज पुरविण्यासाठी, शेतीस पाणी देण्यासाठी व पुरामुळे होणारे नुकसान टाळण्यासाठी दामोदर, शोण व महानदी ह्या नद्यांवर ५० कोटी रुपये खर्चून धरणे बांधण्यांत यावयाची आहेत. राजीगंजच्या कोळशाच्या खाणी कलकत्त्याशी जोडण्याकरिता १०० मैलांचा एक कालवा सोदण्यांत यावयाचा आहे.

गन्हाची आयात

मे ते सप्टेंबर १९४५ ह्या मुदतीत ३,००,००० टन गन्ह परदेशांतून हिंदुस्थानांत आला.

५० पाहुण्यांस ११ दिवस परवानगी

पन्नासपेक्षा ज्यास्त पाहुण्यांना जेवण घालतां कामा नये, हा नियम दसरा, दिवाळी, ईद व गुरुनानक जयंती ह्या सणांस लागू न करण्याचे सिंध सरकारने ठरविले आहे. ह्या एकूण ११ दिवसांत दररोज ५० पेक्षा ज्यास्त पाहुण्यांस जेवण देतां येईल.

हवामानाच्या प्रसिद्धीस परवानगी

हवामानाच्या प्रसिद्धीवरील युद्धकालीन सर्व नियंत्रणे आतां उर करण्यांत आली आहेत.

व्ही. पी. बेडेकर
आणि सन्स लि.

मुंबई.
मसाल्याचे

व्यापारी

पुणे एजंटः—

द. ना. हेजीब

'अर्थ' ग्रन्थमाला.

- १ बँका आणि त्यांचे व्यवहार
- २ हिंदुस्थानची रिझर्व्ह बँक
- ३ व्यापारी उलाढाली
- ४ सहकार

नोगी आणि कं. मुंबई ४

"मागोरा"चा अभिनव व आश्चर्यकारक शोध ढेकणांच्या उदबत्त्या

(ABC)

BUG COILS (ABC)

प्रत्येक उदबत्ती रात्रभर जळते व तोंपर्यंत ढेकूण आपले ठिकाण सोडून बाहेर येत नाहीत. विशिष्ट घुरामुळे हा चमत्कार होतो. बॉक्समध्ये १२ तांबड्या उदबत्त्या तांबड्या पॅकिंगमध्ये बॉक्स किं. रु. १८८, ट. ख. निराळा.

दि मागोरा केमिकल कं. लि.,

हिराबाग, पुणे २

अर्थ

वा. व. च. (ट. स. माफ.) किरकोळ अं. २ आणे.

औद्योगिकीकरणविषयक सरकारी धोरणावर प्रकाश

हिंदुस्थानच्या युद्धोत्तर औद्योगिकीकरणाचे बाबतीत अनेक विन-
सरकारी व सरकारी योजना प्रसिद्ध झालेल्या आहेत आणि त्या
फलद्रूप होण्याचे संबंधांत इंग्लंड व अमेरिका ह्या देशांत यंत्र-
सामुग्री मिळण्याचा संभव किती आहे ह्याची चौकशी करण्या-
साठी हिंदी कारखानदार तिकडे जाऊन आले. त्यांस आलेला
अनुभव व परिस्थितीचे त्यांनी केलेले निरीक्षण ह्याची कल्पना ह्या
कारखानदारांनी जनतेस दिलीच आहे. हिंदुस्थान सरकारचे
योजनाखात्याचे मंत्री, सर आर्देशीर दलाल, हेहि, इंग्लंड व अमे-
रिका ह्या देशांचा दौरा करून आले आहेत आणि त्यांनी आपल्या
तिकडील कामगिरीचा वृत्तांत औद्योगिक धोरणाचा विचार करण्या-
साठी नेमलेल्या समितीस दिष्टीमध्ये नुक्तांच सादर केला आणि
तसें करताना मध्यवर्ती सरकारच्या कार्यक्रमाची रूपरेखाहि पुढे
मांडली. हिंदी राज्यघटना कायद्यांत ब्रिटिश भांडवलवाल्यांस ह्या
देशांत विशिष्ट प्रकारचे संरक्षण देणारी कलमें आहेत. तीं दूर
झाल्यावांचून हिंदुस्थानचे औद्योगिकीकरण झपाट्याने व समाधान-
कारक रीतीने होऊ शकणार नाही असें मत मध्यवर्ती असेंब्लीने
व्यक्त केले होते. त्यास अनुलक्षून सरकारच्या वतीने सर आर्देशीर
ह्यांनी असें सांगितले होते की हे निर्वेध काढून टाकावयाचे असें
म्हटल्यास घटना कायद्यांत दुर्दस्ती करावी लागेल आणि हा
गोष्ट व्यवहार्य नाही; तथापि आपण इंग्लंडला जाऊ तेव्हां तेथे
साम्राज्य सरकाराशी चर्चा करून ह्या अडचणीतून मार्ग काढ-
ण्याचा प्रयत्न करूं. त्यांच्या ह्या संबंधांतील खटपटीस कांहींच
यश आलेले नाही ही गोष्ट त्यांनी आतां स्पष्ट केली आहे. हिंदी
राज्यघटनेत महत्त्वाचे बदल करण्याचा सबंद वाढग्रस्त प्रश्न
सध्या चर्चिला जात असल्याने घटना कायद्याच्या विशिष्ट कल-
मांचा स्वतंत्र रीतीने विचार होणे शक्य नाही असें उत्तर सर
आर्देशीर ह्यांस मिळाले आहे. पण सध्याची घटना लवकर बद-
लली गेली नाही आणि ब्रिटिश भांडवलवाल्यांच्या दृष्टीने तीमध्ये
अंतर्भूत झालेले हिंदुस्थानच्या आर्थिक स्वातंत्र्यावरील निर्वेध
तसेच राहिले तर त्यांचा देशाच्या औद्योगिकीकरणास अडथळा
आल्यावांचून रहावयाचा नाही असें विधान त्यांनीं प्रांजलपणाने
केले आहे. देशाची आर्थिक उन्नति राजकीय प्रगतीवर कशी
अवलंबून आहे हे त्यावरून उघड होत आहे.

सरकारच्या स्वतःच्या औद्योगिक कार्यक्रमासंबंधाने बोलतांना
योजनामंत्री म्हणाले की व्यापारी आणि आरमारी उपयोगाची
जहाजे बांधण्याचा धंदा प्रस्थापित करण्याचा त्यांचा विचार
झाला आहे. तसेंच, व्यापारी व लष्करी विमाने तयार कर-
ण्याचा धंदाहि सरकार हातीं घेईल. मोठ्या आणि मध्यम आका-
राच्या धंधांस भांडवल पुरवण्याच्या हेतूने एक संस्था निर्माण
केली जावयाची आहे. ह्या संबंधांतली कल्पना अशी आहे की
मोठ्यां भांडवलाची व विस्तृत प्रमाणावर पैसा उभारण्याचा
अधिकार असलेली एक औद्योगिक बँक स्थापावयाची आणि
तिचे भांडवल सरकार, रिझर्व्ह बँक व विमा मंडळांसारख्या
संस्था ह्यांनी मिळून उभारावयाचे. ह्या बँकेच्या योजनेचा तप-

शील रिझर्व्ह बँकेने सरकारच्या विचाराने निश्चित करावयाचा
असें ठरले आहे. लहान व सेडेगावी धंधांस भांडवल पुरवण्यासाठी
नियोजित मोठ्या मध्यवर्ती बँकेच्या धर्तीवर प्रत्येक प्रांतांत संस्था
स्थापण्यांत यावयाच्या आहेत. युद्धकाळांत निघालेल्या नवीन
धंधांच्या सरकारी सहायासाठी मागण्या येतील त्यांची छाननी
करण्यासाठी एक टारिफ बोर्ड नेमण्यांत येत असल्याचेहि सर
आर्देशीर ह्यांनी सांगितले. स्वतःस पाहिजे असलेल्या यंत्रसामु-
ग्रीच्या मागण्या धंदेवाल्यांनी सरकारकडे नोंदवाच्या असें त्यांस
मागे कळवण्यांत आले होते. त्यास अनुसरून सुमारे पस्तीस
कोटि रुपये किंमतीच्या यंत्रांचे बाबतीत ६५१ अर्ज सरकारकडे
आल्याविषयीची माहिती त्यांनी दिली.

ह्या सर्व निवेदनाचा मथितार्थ असा दिसतो की सरकारचे
औद्योगिक धोरण अजून चर्चेच्या व विचाराच्या मर्यादपलीकडे
गेलेले नाही. युद्ध संपतांच औद्योगिक अभिवृद्धीच्या योजना हातीं
घेतां याच्या ह्या हेतूने त्यांची जप्यत तयारी ठेवण्याचा सरका-
रचा संकल्प होता. परंतु हे उद्दिष्ट सफल होण्याच्या मार्गीत
अनेक अडचणी असल्याचे आणि ते लांबणीवर पडत असल्याचे
सर आर्देशीर ह्यांच्या निवेदनावरून स्पष्ट दिसते. राज्यघटनेत
इष्ट असलेला बदल झालेला नाही; लोकांस जबाबदार असलेले
मध्यवर्ती मंत्रिमंडळ लवकर अस्तित्वांत येत नाही;
औद्योगिकीकरणास आवश्यकता असलेली ब्रिटिश व अमेरिकन
यंत्रसामुग्री मिळण्यास बराच काळ लोटला पाहिजे; डॉलर हुंड्या
कारखानदारांस मिळणे सोपे नाही आणि त्यासाठी त्यांस अमेरि-
केंत तात्पुरती कर्जे काढावी लागतील; स्विस्सर्ड व स्वीडन ह्या
देशांत कांहीं यंत्रसामुग्री उपलब्ध होण्यासारखी आहे, पण तेथेहि
परराष्ट्रीय हुंड्यांची अडचण आहेच; ऑस्ट्रेलिया आणि कॅनडा
ह्या देशांत कांहीं यंत्रे मिळण्यासारखी आहेत आणि तेथे सर-
कारची चौकशी चालू आहे; युद्धकाळांत विस्तार पावलेली पण
आतां नवी असलेली अशी वाटेले तेवढी यंत्रे अमेरिकेंत विकारू
आहेत आणि त्यांपैकी कित्येक हिंदुस्थानासाठी खरीदतां येतील;
सरकार ह्यासंबंधांत तज्ञांकडून चौकशी करणार असून गरजू हिंदी
कारखानदारांनी त्यांच्याशी सहकार्य करावे अशी सर आर्देशीर
ह्यांची सूचना आहे, वरीलप्रमाणे हिंदुस्थानच्या औद्योगिकीकरणाच्या
योजनांचा आणि त्यासंबंधांतील सरकारने केलेल्या कामगिरीचा
त्यांनी वाचलेला पाटा फारसा उत्साहजनक नाही ह्याची जाणीव
स्वतः त्यांसच असावी असे वाटते.

युरोपांतील बुक्काळ

येत्या हिवाळ्यांत युरोपमधील सुमारे ३० लक्ष लोक अन्नाचे
अभावी मरण पावतील व त्यांपैकी अधिक लोकांची उपासमा
होईल, असा ब्रिटिश तज्ञांचा अभिप्राय आहे. जरी ह्या हिवाळ्यांत
तील अन्नाचा तुटवडा कसाबसा भरून काढला, तरी पूर्ववत् परि-
स्थिती येण्यास किमान १० वर्षे लागतील, असें त्यांचे म्हणणे
आहे. खुद्द ग्रेट ब्रिटनलाहि अन्नांत थोडी काटकसर करावी लागेल

नुकसानभरपाईच्या वसुलीत हिंदुस्थानाचा वाटा

शत्रुपक्षांकडून नुकसानभरपाई वसूल करण्यांत येत आहे
त्यांत हिंदुस्थानासहि योग्य वाटा मिळाला पाहिजे, असा मद्रास
पूर्वीचे मुख्य प्रधान, बोबिलीचे राजे, ह्यांचा आग्रह आहे. जपान
मधून कापडाच्या ४० गिरण्या हिंदुस्थानांत आणाव्या, अह
त्यांची सूचना आहे.

युद्धकालीन निर्बंध लवकर दूर करा

महाराष्ट्र चेंबरच्या तपशीलवार सूचना

महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्स, मुंबई या संस्थेने हिंदुस्थान सरकारला युद्धकालांत अमलांत आणलेले व्यापार, उद्योगधंदे व इतर बाबतींतील निर्बंध दूर करण्याबाबत एक सविस्तर पत्र लिहिले असून त्यांत सर्व संलग्न हितसंबंधाचे दृष्टीने विचार करून हे निर्बंध शक्य तो लवकर क्रमाक्रमाने दूर करणे इष्ट आहे असे म्हटले आहे. सरकारने आजपर्यंत या बाबतींत केलेला उपक्रम आपणांस मान्य असून शेती व उद्योगधंदे यांचे उत्पादन वाढविण्याकरिता सध्या डिपार्टमेंटकडे असलेली निरनिराळ्या तऱ्हेची यंत्रे व टूटवटर्स सरकारने अनुक्रमे उद्योगधंदेवाल्यांना व महाराष्ट्रातील साखरेच्या कंपन्यांसारख्या कंपन्यांना व इतर मोठ्या प्रमाणावर शेती करणाऱ्यांना यावीत अशी सूचना चेंबरने केली आहे. तसेच राष्ट्रीय व्यवहारांत शक्य तितका कमी बिघाड होईल अशा रीतीने सध्या डिपार्टमेंटकडे असलेल्या वस्तूंचा साठा बाजारांत येईल असे करणे व त्यांचे वाटप शक्य तितके व्यवस्थितपणे होऊन त्या सत्वर व सुलभ रीतीने जनतेला मिळतील यासंबंधीच्या सरकारी घोरणाला चेंबरने आपला पाठिंबा दिला आहे. या बाबतींत चेंबरने हिंदुस्थान सरकारच्या विचारासाठी पुढील निश्चित सूचना केल्या आहेत:—

१. हिंदी उद्योगधंद्यांना बाधक होणारे आयातीवरील निर्बंध शक्य तितक्या लवकर दूर करावेत. उदाहरणार्थ, इलेक्ट्रिक बल्ब-जना लागणाऱ्या फिलॅमेंट्स सारख्यांची आयात सध्यापेक्षा जास्त करण्यांत यावी.

२. रंग व रासायनिक द्रव्ये यांची आयात वाढविण्यांत यावी.

३. (अ) देशांत पुरून उरणान्या कच्चा मालाचे निर्यातीस उत्तेजन यावे.

(ब) अन्नधान्याची हल्लीची असमाधानकारक परिस्थिति चालू असेपर्यंत या देशांतून अन्नधान्याची निर्यात मुळीच करण्यांत येऊ नये.

४. गुळाचे वहातुकीवरील निर्बंध दूर करण्यांत यावेत. तसेच देशांत उत्पन्न होणाऱ्या आर्युवेदिक, युनानी व इंग्रजी पद्धतीचे औषधांचे बाबतींत वहातुकीचे असलेले निर्बंध-रेल्वे बुकिंगबाबतचे-दूर करण्यांत यावेत.

५. जोपर्यंत पदार्थांच्या किमान किंमती निश्चित केल्या जात आहेत तोपर्यंत जीवनाचा खर्च हळूहळू कमी व्हावा म्हणून त्या उतरविण्यांत याव्यात.

६. बांधकामाला लागणाऱ्या वस्तूवरील नियंत्रण ताबडतोब काढून टाकण्यांत यावे.

७. येथे न होणाऱ्या सामान्यतः आवश्यक असणाऱ्या आयात पदार्थांच्या किंमती अशा रीतीने उरवण्यांत याव्या की त्यांना तशा प्रकारच्या येथे उत्पन्न होणाऱ्या मालाशी धातुक स्पर्धा करता येऊ नये.

८. युद्धकालांत सुरू झालेल्या पण ज्यांस अद्यापि संरक्षणा-बद्दल सरकारने आश्वासन दिलेले नाही अशा उद्योगधंद्यांना सहाय्य करण्यांत यावे. कारण त्यामुळे उद्योगधंदे वाढून त्याबरोबर लष्करांतून वगैरे मोफते होणाराना काम मिळणे सुलभ होऊन बेकारी तीव्र होणार नाही.

९. विद्युत् कंपन्यांवरील निर्बंध लवकर नाहीसे करावेत.

१०. युद्धामुळे निरनिराळ्या देशांतून येथे आश्रयार्थ आलेल्या निर्वासितांची पुन्हा त्यांचे स्वतःच्या देशांत सत्वरतेने रवानगी करण्याने व युरोपियन सैनिकांच्या प्रयाणाने येथील व्यवहार सुधारण्यास मदत होणार आहे.

११. निरनिराळ्या उद्योगधंद्यांतील नोकरींना देण्यांत येणारा महागाई-भत्ता एकदम न थांबवता हळूहळू कमी करण्यांत यावा अशाबद्दल सबरदारी घ्यावी.

मध्यमवर्गीय लोकांच्या संक्रमण कालांतील अडचणी

बचत, उत्पन्नांत वाढ व सहकारी व्यवसाय ह्यांचा अवलंब करा

“जागतिक युद्धाची समाप्ति झाली असली तरी युद्धपरिस्थिति तात्काळ निवळणार नाही आणि मासिक प्राप्तीवर मुख्यतः अवलंबून असणाऱ्या लोकांना संक्रमणकाल फार बिकट जाईल. म्हणून, किंमतींचे मान बरेचसे साली जाईपर्यंत शक्य तेवढा संच प्रत्येकाने टाळणे आवश्यक आहे. वाचेल तो प्रत्येक रुपया चांगल्या तऱ्हेने गुंतवून भविष्यकालीन गरजेची तरतूद केली पाहिजे.

“मध्यमवर्गीय कुटुंबांच्या अडचणी केवळ बचतीने व काटकसरीने नाहीशा होणे शक्य नाही. तेव्हा, प्रत्येक कुटुंबाची प्राप्ती वाढविण्याचा प्रयत्न करण्यांत आला पाहिजे. कुटुंबातील मंडळींनी रिकाम्या वेळांत रोजच्या गरजेच्या वस्तू तयार करून विकण्यास प्रोत्साहन देण्याकरिता कच्च्या मालाचे खरेदीसाठी विनव्याजी लहान कर्जे देण्यास बँकेने प्रारंभ केला आहे. प्रत्येक रविवारी संध्याकाळी ५ ते ७ त्या वस्तूंची बँकेच्या इमारतींत विक्री करण्याचीही व्यवस्था करण्यांत आली आहे. ह्या योजनेतून स्त्रियांनी स्वतंत्रपणे चालविलेले सहकारी मोठे उद्योगधंदे निर्माण होतील, अशी आशा आहे.”—श्री. व्ही. पी. वर्दे, चेअरमन, सारस्वत को. बँक, ह्यांचे अध्यक्षीय भाषण.

रबरी धावांत रेयॉनचा उपयोग

गुडघिअर टायर अँड रबर कंपनीने मोटार टायरमध्ये रेयॉन वापरण्याचे प्रयोग करून त्यांत यश मिळविले आहे. रेयॉनमुळे टायर अधिक मैल टिकेल अशी अपेक्षा आहे.

RESERVE BANK OF INDIA CENTRAL OFFICE BOMBAY NOTIFICATION

No. 27

1st October 1945

Under Regulation 6 A of the Reserve Bank of India General Regulations, it is hereby notified that for the purpose of the election of the Local Board, Western (Bombay) Area, the Share Register of the Bank for the said Area shall be closed and the registration of transfers shall be suspended from the 15th October, 1945 to the 23rd November, 1945 (both days inclusive).

WAJAHAT HUSSAIN,
Deputy Governor.

स्फुट विचार

परराष्ट्रमंड्यांची परिषद वांझोटी ठरली

युद्धसमाप्तीनंतर शांतता स्थापनेत जय मिळवणे, युद्धांत जय मिळवण्याइतकंच कष्टमय पण अगत्याचें आहे, असें मित्रराष्ट्रांतील प्रमुख मुत्सद्दी म्हणत आले आहेत, त्या विधानाची सत्यता सध्या जगांत चालू असलेल्या राजकीय व आर्थिक घडामोडीवरून सहज पटण्यासारखी आहे. युरोपांत व पूर्व एशियांत जर्मनी व जपान ह्यांनी पादाक्रांत केलेल्या आणि त्यांच्या मगरमिठीतून सोडवलेल्या देशांचे परराष्ट्रीय संबंध व अंतर्गत घटना निश्चिंत करणे हे प्रमुख विजयी राष्ट्रांचे प्रथम कर्तव्य आहे आणि अशा रीतीनें सहविचाराने ठरलेल्या व्यवस्थेच्या पायावर पुढील शांततेची व प्रगतीची उभारणी व्हावयाची आहे. युरोप खंडातील घडी बसवण्यासाठी करावयाच्या योजनेचें बीज पॉट्सडॅम येथे करण्यांत आलेल्या निर्णयाने पेरलें गेलें आणि इंग्लंड, अमेरिका, रशिया, फ्रान्स व चीन ह्या राष्ट्रांच्या परराष्ट्रीय मंड्यांनी हंगेरी, रुमानिया, बल्गेरिया व इटली इत्यादी राष्ट्रांशी व्हावयाच्या तहांचें स्वरूप एक परिषद भरवून तीमध्ये निश्चित करावें असें ठरलें. त्याप्रमाणे लंडनमध्ये तीन आठवडेपर्यंत परराष्ट्रमंड्यांची परिषद चालून तीमध्ये अनेक विषयांचा सल्ला झाला. परंतु कार्यक्रमाच्या व निर्णयाच्या पद्धती-संबंधांतच तीव्र मतभेद उत्पन्न होऊन कोणतीहि योजना अधिकृत रीतीनें निश्चित न करतां परिषद बंद झाली. हा प्रथम प्राप्ते मक्षिकापात झाला आहे. त्याची जबाबदारी रशियन प्रतिनिधींनीं परिषदेतील आपल्या सहकाऱ्यांवर टाकली आहे आणि वादग्रस्त प्रश्नांचा समाधानकारक निकाल लावण्यासाठी मित्रराष्ट्रांच्या मुख्य प्रधानांची बैठक होण्याची आवश्यकता प्रतिपादण्यांत येत आहे. कित्येक प्रश्नांशी चीन व फ्रान्स ह्यांचा प्रत्यक्ष संबंध नसल्यानें त्यांचे विषयांच्या निर्णयांत सदरहू राष्ट्रांस सहभागी होण्याचें प्रयोजन नाही असा रशियाचा आग्रह असून तो पॉट्सडॅमच्या निर्णयास धरून आहे असें त्यांचें म्हणणें आहे. ह्याच्या उलट, सर्व प्रमुख राष्ट्रांच्या अनुमताने सर्व प्रश्नांचा निकाल लावण्यांत यावा असा अमेरिका वगैरे राष्ट्रांचा युक्तिवाद असून लंडन परिषदेच्या ठरलेल्या कार्यक्रमास तो अनुसरून असल्याचें ती सांगत आहेत. ह्या अनिष्ट पेचांतून लवकर मार्ग काढला जाणें अगत्याचें आहे, कारण त्यावर जागतिक शांततेचें भवितव्य अवलंबून आहे.

जागतिक पुनर्घटनेच्या प्रसूति वेदना

पूर्व एशियांत जपानच्या तडाख्यांतून सुटलेल्या देशांत शांततेची पुनःस्थापना करण्याचा प्रश्न असाच महत्त्वाचा आहे. जपानचें भवितव्य निश्चित करण्याचे बाबतींत आपणांस सहभागी करण्यांत आले पाहिजे असा रशियाचा आग्रह असून अमेरिकेस त्यास मान यावा लागेल. तसेंच, जाव्हा, फ्रेंच इंडोचायना इत्यादि डच व फ्रेंच वसाहतींची व्यवस्था लावली जाईल तीमध्ये तेथील देशांच्या राजकीय हक्कांविषयांच्या मागण्यांचा योग्य परामर्श घेतला जाणें आवश्यक झालें आहे. टिन, रबर, साखर, राकेल इत्यादि अत्यंत महत्त्वाचा माल ह्या देशांत उत्पन्न होतो आणि जागतिक पुरवठ्यांत त्यास जिवाळ्याचें स्थान आहे. हे प्रदेश युरोपियन राष्ट्रांच्या वसाहती असून त्यांतील घड्यांत त्यांचे पुष्कळ भांडवल गुंतलेलें आहे. स्थानिक जनता बहुतेक मजूर पेशाची असून जपानच्या पराभवानंतर तिळा पुन्हां ह्याच दर्जावर काम करावें लागणार आहे. ह्या सर्वस्वी परावलंबी स्थितीत राह-

ण्यास, युद्धाच्या अनुभवानंतर, वसाहतवाले तयार नाहीत आणि फ्रेंच व डच राज्यकर्त्यांशी, ते स्वतःची सत्ता पुन्हां प्रस्थापित असतां, त्यांचे सटके उडत आहेत. हे युद्धोत्तर सळवळीचें व जागृतीचें लक्षण आहे आणि ते जागतिक सुस्थितीच्या दृष्टीनें हिशेबांत घेतले गेले पाहिजे. आफ्रिकेंत अशाच प्रकारचे प्रश्न उद्भवले आहेत. इजिप्तची पूर्ण स्वातंत्र्याची मागणी आहे आणि अरब राष्ट्रे संघटित झाली आहेत. पॅलेस्टाइनमधील परिस्थिती अधिक चिघळल्यासारखी दिसत आहे. ज्यू व अरब ह्यांच्या हितसंबंधाचा मेळ चालण्याचा नाजूक प्रश्न तेथे भिजत पडला आहे आणि अमेरिका व इंग्लंड ह्यांचेहि त्याविषयी एकरूप असा-ल्याचें दिसत नाही. हिंदुस्थानातील राजकीय लढा अजून सुटाय-याचाच आहे. उद्यार-उसनवारीची व्यवहार पद्धति अमेरिकेनें बंद केल्यामुळे इंग्लंडचा आर्थिक कोंढमारा झाला आहे. त्या बाबतींत ह्या दोन देशांत वाटाघाटी चालू आहेत, त्यामध्ये तीव्र मतभेद प्रकट केले जात आहेत. ह्याचवेळीं, युद्धाने उध्वस्त झालेल्या युरोपियन व एशियाटिक देशांत अन्नवस्त्रांचा पुरवठा केला जाऊन तेथील जनतेस जगवण्याची कठिण जबाबदारी पार पाडली जावयाची आहे. मूलमाही प्रश्नांचे बाबतींत पुढारी व प्रचंड राष्ट्रांचे परस्परांशी प्रारंभीच जमेनासे झाल्यास जागतिक पुनर्घटनेचें कार्य त्यांचे हातून कसे पार पडणार ?

साखर स्वस्त केव्हां होणार ?

एका बाजूस क्यूबा आणि दुसऱ्या बाजूस जाव्हा असे हे दोन देश जगास साखर पुरवण्यांत अग्रगण्य आहेत. जाव्हा जपानच्या ताब्यांत गेल्यानें तेथील कारखान्यांची साखर जागतिक पुरवठ्यांतून गळली. अर्थात त्या कारणाने तिचा सर्वत्र तुटवडा भासू लागला. हातीं आलेल्या ताज्या बातमिवरून असें दिसतें कीं, जाव्हाची आतां मुकता झाल्यानें तेथील शिलकी साठ्यामधून दहा लक्ष टन साखर जमाच्या बाजारांत येऊं शकेल. हिंदुस्थानांत स्वदेशी साखर प्रतिवर्षी बारा लक्ष टनांपर्यंत तयार होत असतांना तिची वाटणी अपुरी व असमाधानकारक होत असल्याविषयी लोकांची हाकाटी सारखी चालू आहे. साखरेचें एकूण जागतिक उत्पादन वाढेल तरच ह्या परिस्थितीत इष्ट सुधारणा घडून येईल. तथापि प्रसिद्ध झालेल्या अंदाजी माहितीवरून निदान आणखी एक वर्षापावेतो जागतिक पुरवठा अपेक्षित प्रमाणांत वाढेल असा रंग दिसत नाही. अमेरिकेतील सरकारी शेती सात्याच्या अदमासाप्रमाणे १९४५-४६ साली १९४४-४५ सालाच्या मानाने साखरेच्या जागतिक उत्पादनांत थोडी गढ होईल पण युद्धपूर्वीची स्वस्तार्थी स्थिति पुन्हां येण्यास कित्येक वर्षे लोटावीं लागतील. १९४४-४५ मध्ये मित्र राष्ट्रांच्या टापूंतील प्रदेशांमधले साखरेचें उत्पादन दोन कोटि टन भरेल. हा आकडा १९४३-४४ च्या मानाने ५ टक्क्यांनी अधिक आहे. क्यूबामधील उत्पादन अपेक्षेपेक्षा थोडे कमी भरलें आहे आणि फ्रान्स, बेल्जम वगैरे देशांत युद्धाच्या पूर्वीच्या काळाचें मानाने ४० टक्के एवढेंच उत्पादन झालें. ऑस्ट्रेलियांत उत्पादन कमी झालें आणि ग्रेट ब्रिटनमधील उत्पादनांत १५ टक्के घट झाली. पूर्वीच्या वर्षाचे मानाने १९४४-४५ मध्ये अमेरिकेनें थोडी अधिक साखर बनवली. जगांतील सर्व देशांमधले साखरेचे साठे संपले आहेत आणि युरोपांतील देशांतलें उत्पादन पूर्वस्थितीवर येण्यास थोडासा वेळ लागणें अपरिहार्य आहे. तेथे आणि जाव्हा बेडांत उत्पादनाची घडी नीट बसव्यावर साखरेच्या जागतिक पुरवठ्याची परिस्थिती बरीचशी अवलंबून आहे असा अमेरिकेतील अधिकृत अंदाज आहे.

महाराष्ट्रीय कंपन्यांचा औद्योगिक प्रगतीस संघटित हातभार

न्यू सिटीझनचे श्री. देशपांडे ह्यांची वृत्तपत्रकारांबरोबर चर्चा न्यू सिटीझन बँक ऑफ इंडिया लि. चे मॅनेजिंग डायरेक्टर, श्री. भाऊसाहेब देशपांडे, ह्यांनी शनिवार ता. ६ रोजी आपल्या बँकेच्या पुणे शहर शाखेत पुण्यातील वृत्तपत्रांच्या संपादकांना व आणखी काहीं प्रतिष्ठित गृहस्थांना निमंत्रण करून त्यांस स्वतःची महाराष्ट्राच्या औद्योगिक व आर्थिक प्रगतीच्या योजनेची पार्श्वभूमी समजावून सांगितली व त्यांचेबरोबर विचारविनिमय केला. परंप्रांतीयांचे होणारे भांडवल आक्रमण थांबविण्यासाठी महाराष्ट्रीय बँका, विमा कंपन्या इत्यादींनी सहकार्याने व संघटितपणे भांडवल पुरविण्याचे प्रयत्न करणे कसे निकडीचे व आवश्यक आहे हे स्पष्ट करून त्यासंबंधांत जागृति निर्माण करण्याची त्यांनी संपादकवर्गास विनंति केली. श्री. ल. व. भोपटकर, श्री. दा. वि. गोखले, श्री. ह. मो. जोशी, श्री. न. गं. आपटे व शेवटी अध्यक्ष श्री. न. चिं. केळकर ह्यांनी आपल्या भाषणांत "वृत्तपत्रकारांचे राजकीय पक्ष कोठलेहि असले तरी महाराष्ट्राच्या आर्थिक उद्धाराचे बाबतीत सर्वांची ओतप्रोत कळकळ, सहानुभूति व सहकार्य आहे" असे श्री. देशपांडे ह्यांस सांगितले. श्री. देशपांडे हे आपली तपशीलवार योजना लवकरच प्रसिद्ध करणार आहेत, असे समजते. बँकेच्या पुणे शहर शाखेचे एजंट श्री. मांडेकर ह्यांनी सभेची व्यवस्था उत्कृष्ट ठेवली होती.

हिंदी रेलवेजच्या विस्तार-योजना

युद्धोत्तर सुधारणाविषयीच्या हिंदी रेलवेजच्या योजनांची कांहीं माहिती हिंदुस्थान सरकारचे रेलवे मंत्री, सर एडवर्ड बॅथॉल ह्यांनी लंडनमध्ये अलीकडे केलेल्या एका भाषणांत दिली. त्याचप्रमाणे ह्या रेलवेजचा विस्तार कोणत्या रीतीने करण्याचे घाटत आहे ह्याचेहि जाहीर दिग्दर्शन नुकतेच झाले आहे. दिल्ली हा मध्यबिंदू कल्पिला जाऊन उत्तर व दक्षिण हिंदुस्थानांत मीटर गेज रूळ आहेत ते एकमेकांस जोडले जाऊन त्यांचे सुसुत्र जाळे विणण्यांत यावयाचे आहे. राजपुताना, काठेवाड, गुजरात आणि संयुक्तप्रांत व बिहार ह्यांमध्ये मीटरगेजचे रूळ आहेत. त्याचप्रमाणे दक्षिणेकडे त्रावणकोरला व पुण्यास जोडणारेहि तसेच रूळ आहेत. हे सर्व एकसूत्री केले जाणार आहेत. तसेच, सिंध आणि मुंबई ह्यांस सरळ जोडणारा रेल्वे रस्ता केला जाणार आहे. अर्थात, आज ह्या सर्व विस्ताराची अगोदर पहाणी व्हावयाची आहे. तूर्त हिंदी रेलवेजच्या पुढे तातडीचा प्रश्न आहे तो, युद्धांतून परत आलेल्या सैनिकांची त्यांमध्ये भरती करण्याविषयीचा आहे. ह्या लोकांसाठी सत्तर टक्के जागा राखून ठेवण्यांत आल्या आहेत आणि येत्या दोन वर्षांत पन्नास हजार सैनिकांची त्यांत तरतूद करता येईल असा अंदाज आहे. पुढच्या तीन-चार वर्षांत आणखी हजारो सैनिकांच्या नेमणुका करता येतील असा अंदाज आहे.

सुप्रीम बँक ऑफ इंडिया लि., वेळगांव

वरील बँकेच्या भागभांडवलांत गेल्या वर्षी ८,००० रुपयांची भर पडून ती ८२,८२० रुपये झाले आणि सेक्टर भांडवल १०३ लक्ष रुपयांवर गेले. बँकेने सुमारे ५३ लक्ष रुपये कर्जात गुंतविलेले आहेत. इन्कम टॅक्स, रिझर्व्ह फंड, बुडीत फंड ह्यांची भरपूर तरतूद करून गेल्या वर्षीप्रमाणे यंदाहि क्यु. प्रे. भागीदारांस ६.३% (करमाफ) व ऑ. भागीदारांस ४.३% (करमाफ) डिव्हिडेंड देण्यांत आले. श्री. एस. जी. पंत बाळेकुंदी, बी. ए. एलएल. बी., हे बँकेचे चेअरमन व कायदा सहाय्यार असून श्री. एस. एन. सामंत हे मॅनेजिंग डायरेक्टर आहेत. बँकेची वार्षिक सभा ता. ३०/११/४५ रोजी झाली.

वी पूना अर्बन को. ऑपरेटिव्ह क्रेडिट सोसायटी लि., पुणे.

ह्या संस्थेची वार्षिक साधारण सभा रविवार ता. ३०/११/४५ रोजी झाली. सदर सभेत खालीलप्रमाणे उमेदवार निवडून आले आहेत, असे श्री. पांडुरंग विष्णु इनामदार (सेक्रेटरी) हे कळवितात.

कार्यकारी मंडळ

१ मे. मोतीराम नारायण पाटसकर (चेअरमन), २ मे. दिगंबर विष्णु इनामदार (व्ही. चेअरमन), ३ मे. सदाशिव बाळकृष्ण अध्ये, ४ मे. दिनकर शंकर जोशी, ५ मे. नरहर भाऊराव कुलकर्णी, ६ मे. व्यंकटेश नागेश पोळ, ७ मे. काशिनाथ म्हाळसाकांत बारभाई, ८ मे. महादेव भाऊराव शेळके, ९. पुरुषोत्तम शिवराम थत्ते

ऑडिटर्स

१ मे. रामकृष्ण आत्माराम कुलकर्णी, २ मे. शरच्चंद्र सिता-राम मरकळे

पुणे जिल्हा को. सु. युनियन बोर्ड लि., पुणे

पुणे जिल्हा को-ऑपरेटिव्ह सुपरवायझिंग युनियन्स बोर्ड लि. पुणे या संस्थेच्या ता. ३०-९-४५ रोजी भरलेल्या वार्षिक साधारण सभेत पुढील तीन वर्षांसाठी खालीलप्रमाणे बोर्ड सभासद सामील तालुका सुपरवायझिंग युनियन्समधून निवडून आले आहेत:-

१ मे. जयवंतराव तुकाराम सावंत,

इनामदार-चेअरमन शिरूर, हवेली

२ मे. सुगुटराव साहेवराव काकडे डायरेक्टर भिमथडी

३ मे. रामचंद्रराव गुलाबराव चांदगुडे " दौंड

४ मे. शंकरराव लक्ष्मणराव सांडभोर " सेड, जुन्नर

५ मे. केरबा धोंडिबा व्यवहारे " इंदापूर.

बेकारांसाठी खास अधिकारी

हिंदुस्थान सरकारच्या सहाय्य खात्यातील कारकून कमी करण्यांत येत आहेत. त्यांस नवीन नोकरी पाहून देण्याच्या कामगिरीवर एक खास अधिकारी नेमण्यांत येणार आहे.

बंगालमधील दुष्काळाचा शिक्षणावर परिणाम

कलकत्ता विश्वविद्यालयांतील प्रो. के. पी. चट्टोपाध्याय ह्यांनी वरील विषयासंबंधी आंकडे गोळा केले. एकूण ३१० खेड्यांतील शिक्षणाच्या परिस्थितीचे त्यांनी अवलोकन केले. त्या खेड्यांत १९३९ साली २८,००० मुले शाळेत जात होती. त्यांची संख्या १९४३ साली १८,५२६ व १९४४ मध्ये १७,८४९ झाली. ३७% मुलांनी पैशाचे अभावी व १९% मुलांनी आजारीपणामुळे शाळा सोडली. कापड, केरोसीन व पुस्तके ह्यांच्या दुर्भिक्षामुळे आणखी १७% मुले शिक्षणास मुकली. मध्यमवर्गीय लोक दुष्काळामुळे कनिष्ठ वंगीत लोटले गेले आहे. त्यांच्या उद्धाराचा प्रयत्न करण्यासाठी शिक्षण खालपासून व सुधारत नेले पाहिजे, असे प्रो. चट्टोपाध्याय म्हणतात.

जपानमधील गिरण्या

जपानमध्ये १९३७ साली कापडाच्या २९१ गिरण्या होत्या; आतां फक्त ३९ च उरल्या आहेत. बाकीच्यांचा नाश झाला. चात्यांची संख्या १,३७,८०,००० वरून ३०,००,००० वर आली आहे.

वर्ग पुस्तकें बंद

गोकाक १२-१०-४५ ते २५-१०-४५

नागपूर दि. ५-१०-४५

मुंबई शेअर बाजार

(वि. म. लिमिटेड आणि मं. यांजकहून)

व्याज-बजा (x.d)

गोकाक मिल्स रु. ५ दि. २९-१०-४५

नागपूर मिल्स रु. ९९ दि. ६-११-४५

१९४४ मधील चढउतार	दिलेले व्याज † संक्षिप्त S अंतिम	व्याज केंद्रां मिळते	कंपनीचे नांव	मूळ रु.	मंगळवार २११०१४५	बुधवार ३११०१४५	गुरुवार ४११०१४५	शुक्रवार ५११०१४५	सोमवार दि. ८११०१४५
२३१५; १९१६	१२९८-९	ऑगस्ट	टाटा डिफंडस्	३०	२२३५-०	२२३१-४	२२१७-८		
४३५; ३६९	२३-०-०	ऑगस्ट	टाटा आर्झिनरी	७५	४१५-०	४१४-०	४१२-०		
२२०१; १६९५	२५-०-०	मार्च-सप्टे.	बॉम्बे डार्हिंग	२५०	१९५७-८	१९७२-८	१९६२-८		
७६५; ५३३	९-०-०	मार्च-सप्टे.	कोहिनूर	१००	६०९-०	६०६-८	६०२-८		
६५३; ४७५	२२-०-०	मे	स्वदेशी	१००	५६०-८	५५८-८	५५७-०		
४९८; ३६९	९-०-०	नोव्हें.-एप्रिल	नागपूर	१००	३९८-०	३९६-०	३९२-८		
३७७; २६५	१५-०-०	एप्रिल	फिनले	१००	२८५-०	२८५-०	२८४-०		
३९४; २८२	५-०-०	ऑक्टो.-एप्रिल	गोकाक	१००	३००-०	३००-०	२९७-८		
३०५; २१८	१२-०-०	जाने.-जुलै	सिंक्लेक्स	५०	२९६-०	२९७-०	२९५-०		
२-१०-६; ३-६	०-४-०	मार्च	अपोलो	२	३-१५-६	३-१५-०	३-१५-०		
२१-१४; १३-४-६	०-१५-०	मे	इं. यु. ऑर्हि.	१०	१३-१४-६	१३-१४-०	१३-१३-०		
४-९; २-७	०-३-०	मे	डिफंडस्	१	२-१३-६	२-१३-६	२-१३-६		
१२७०; ६३०	३५-०-०	ऑगस्ट	इंदूर माळवा	१००	७०३-१२	६९५-०	६९३-१२		
२५४; २१६	७-०-०	जानेवारी	असो. सीमेंट	१००	२१९-४	२१८-१२	२१९-०		
२५९; २१९	९-०-०	जानेवारी	बिलापूर शुगर	५०	२२३-८	२२३-०	२२२-०		
५७५; ३७६	७-८-०	डिसेंबर	बॉम्बे बर्मा	१२५	५५३-१२	५५२-८	५४७-८		
३८; २९-२	१-४-०	जानेवारी	शिंदिया स्टीम	१५	३७-१२	३७-१४	३७-८		
			३३% रोबे	१००	१०२-४	१०२-४-६	१०२-६		

म. गोधी जयंतानिमित्त बाजार बंद.

आंध्रा व्हॅली रु. ३७-८९ दि. १०-१०-४५
बॉम्बे ट्रॅम रु. २-८-०१ दि. २३-१०-४५

टाटा पॉवर रु. ४०-०-०९ दि. १७-१०-४५

टाटा ओइल रु. २-१२ दि. २०-१०-४५

कर्ज तहजोडीचे अर्ज व रेकॉर्ड ऑफ राइट्सचे उतारे
(ले:-एल. एम्. क्षीरसागर, सब-ऑडिटर फॉर डेट रिलीफ वर्क, जळगांव)

सन १९३९ चा मुंबई शेतकरी कर्जनिवारण कायद्याचे कलम १७ (१) प्रमाणे मे. कर्ज तहजोड बोर्डाकडे अर्ज करतांना त्याबरोबर रेकॉर्ड ऑफ राइट्सचे उतारे पाठविले नाहीत, तर अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत, अशी शेतकरी बांधवांची समज असल्यास ती चुकीची आहे. रे. रा. उतारे सोबत न जोडता पाठविलेले अर्ज देखील स्वीकारले जाऊन, जरूरी असल्यास, ते उतारे सदर कायद्याचे कलम २२(४) प्रमाणे मागाहून (अर्ज दाखल झाल्यानंतर) मागविता येतील अशा अर्थाचा सरकारी ठराव नं. ९८१४५-२३४९७ ता. ३०/८/४५ रेव्हिन्यू डिपार्टमेंटचा झाला आहे. तसेच रे. रा. उतारे ताबडतोब, मागणी केल्यापासून १० दिवसांचे आंत, तलाठ्यांनी द्यावेत अशाबाबत देखील सदर ठरावांत उल्लेख आहे. तरी संबंधी शेतकरी ऋणकर्तो रे. रा. उतार्यांच्या अमावी कर्ज तहजोडीचे अर्ज पाठविण्यास विलंब न लावता ते मुदतीत (ता. ३१/१०/४५ चे आंत) कर्ज तहजोड बोर्डाकडे पाठवावेत, तसेच जरूरी पडेल त्याप्रमाणे रे. रा. चे उतारे मागणीचे अर्ज तलाठ्यांकडे करतांना, ते अर्ज सर्टिफिकेट ऑफ पोस्टिंग घेऊन करणे हे जास्त बरे.

ची बॉम्बे प्रॉव्हिन्शियल को-ऑपरेटिव्ह बँक, लि. (वाई शाखा.) या शाखेस सामिल असलेल्या सोसायट्यांची नववी वार्षिक साधारण सभा शुक्रवार ता. १९ ऑक्टोबर १९४५ रोजी दुपारी अडीच वाजता वाई ता. को. सुप. युनियनचे ऑफिसांत वाई शाखा कमिटीचे चेअरमनसाहेब मे. बाळकृष्ण माफती पाटील यांचे अध्यक्षतेखाली भरणार आहे. वार्षिक सभेत होणाऱ्या कामा-संबंधी विशेष माहिती लागल्यास ती सोसायटीचे सभासदास आदले दिवशी १ ते ४ वाजेपर्यंत शाखेच्या ऑफिसांत देण्याची तजवीज केली आहे.

बेकारीचा प्रश्न सोडवा
विमा कंपनीपेक्षा अभिनव योजना
शुशिक्षित स्त्री-पुरुषांसाठी : फक्त ५०० रुपये भांडवल गुंतविणारे स्त्री, पुरुष पाहिजेत
क. म. १००/१५० रु. मिळवून देणारा एक नवीन उद्योग म्हणजेच
फडके प्रॉडक्टस् आणि रेडसन् प्रॉडक्टस्ची एजन्सी घेणे नवीन सुधारणा, नवीन सवलती, असाह्य उद्योग वंशपरंपरेने करा. नोकरीची जहरी नाही, अर्ज पाठवा. आपल्या घरी आपल्या गावी राहून उद्योग करा—
हरिभाऊ भंडारे
खाजाव डेपो, १४८८ शुक्रवार, पुणे

पैसा आणि ज्ञान वाढवा !
श्रीमंत कसे व्हावे ?—संपत्तीचा सुंदर मार्गदर्शक किं. १॥ रु., यशाचा सूर्योदय—व्यापारांत नक्की यश मिळते किं. १॥ रु., काम आणि कामिनी—नैसर्गिक सौख्याचे सुंदर विवेचन करते किं. १॥ रु., मृत्युलोकचा प्रवास—अद्भुत कथानक ! किं. १. रु.
मेसर्स—विपट आणि मंडळी, पो० कराड, जि. सातारा.

"Consent of the Central Government has been obtained to this issue under Defence of India Rule 94 A. It must be distinctly understood that in giving this consent the Government of India do not take any responsibility for the financial soundness of any schemes or for the correctness of any of the statements made or opinions expressed with regard to them."

बँक ऑफ पूना लिमिटेड.

५९५ बुधवार, पुणे २

रजिस्टर झाल्याची तारीख १९-७-४५

अधिकृत भांडवल

रु. ५०,००,०००

प्रत्येकी रु. १०० चे ५०,००० शेअर्स

तूर्त विक्रीकरता काढलेले

रु. २५,००,०००

प्रत्येकी रु. १०० चे २५,००० शेअर्स

या शेअर्सपैकी डायरेक्टर्स व त्यांची मित्रमंडळी झालीं पांच लाख रुपयांचे ५००० शेअर्स घेणेचें ठरविलें असून बाकी वीस लाख रुपयांचे २०,००० शेअर्स विक्रीकरता काढले आहेत. प्रत्येक शेअरमागे अर्जासोबत रु. २५ व अर्जमंजुरीनंतर रु. २५ भरणेचे आहेत. बाकीची रक्कम रु. ५० ची मागणी, डायरेक्टर्स जरूर वाटेल त्यापैकी करताील.

बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्स

- १ शेठ मुरलीधर चतुर्भुज लोया,
फर्म मे. हिंदुमल बालमुकुंद, लँडलॉर्ड, बँकर, बालमुकुंद रोड, पुणे २. चेअरमन.
- २ शेठ दत्तात्रय रामचंद्र नाईक, जे. पी.,
कार्ट्रिक्टर आणि लँडलॉर्ड, २ ए कारमायकेल रोड, मुंबई. व्हाईस चेअरमन
- ३ डॉ. नारायण भिकाजी परबळेकर, एम. ए., पीएच. डी.,
प्रोफायटर आणि संचालक 'सकाळ', १६ वेलेस्ली रोड, पुणे १.
- ४ मि. फ्रामजी पेस्तनजी पोचा, फर्म मे. पेस्तनजी पी. पोचा अँड सन्स,
बी-बियाणाचे व्यापारी, नेपायर रोड, पुणे १.
- ५ शेठ लक्ष्मीनारायण रामचंद्र राठी, फर्म मे. रामनारायण राजमल,
बँकर आणि मर्चंट, टिळक चौक, सोलापूर.
- ६ शेठ नारायणदास श्रीराम सोभाणी, फर्म मे. राममगत पळानदास,
बँकर आणि मर्चंट, ६१० रविवार पेठ, पुणे.

शेअर विक्री सुरू आहे

छापिल अर्ज नमुने मिळण्याची ठिकाणे:— (१) मे. चंपकलाल देवीदास, आगाखान बिल्डिंग, दलाल स्ट्रीट, मुंबई. (२) मि. आर. जे. सावंत, ६२ न्यू स्टॉक एक्स्चेंज बिल्डिंग, अपोलो स्ट्रीट, मुंबई. (३) मे. रामनारायण राजमल राठी, टिळक चौक, सोलापूर. (४) बँकेचें रजिस्टर्ड ऑफिस ५९५ बुधवार पेठ, शनवारवाड्याचे पिछाडीस, बिनीवाल्यांचा वाडा, पुणे २.

— : साठे विस्कटें : —

ऑरेंज व श्रूसवरी

आतां स्थानिक माहकांस अल्प प्रमाणांत मिळूं लागलीं. युद्धसमाप्ती झाली असल्याकारणानें परगांवचे माहकांसहि हळू हळू मिळूं शकतील.

—साठे विस्कट कं., पुणे २

तयार कपड्यांचे
व्यापारी

महिंद्रकर ब्रदर्स

गिरगांव, मुंबई नं. ४
व बुधवार चौक, पुणे.

हे पत्र पुणे, पेठ मांबुडां घ. नं. ९१५/१ आर्यभूषण छापखान्यांत रा. विठ्ठल हरि बर्वे, यांनी छापिलें व रा. श्रीपाद वामन काळे, बी. ए. यांनी 'दुर्गाधिवत्स' मांबुडां, घ. नं. ९२४/१३, पुणे शहर, येथें प्रसिद्ध केले.